

ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม

สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่การจัดการงานด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย เป็นการสร้างความปลอดภัยสำหรับการทำงานในสถานประกอบกิจการ จำเป็นต้องมีการส่งเสริม พัฒนา และควบคุมผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และความรับผิดชอบตามมาตรฐานสากล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๖) (ค) (ง) และ (ช) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษแห่งสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ข้อบังคับนี้ไม่ใช้บังคับต่อเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานต่อบุคลากรที่ขึ้นทะเบียนต่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยอาชีพอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“อาชีพอนามัยและความปลอดภัย” หมายความว่า การจัดการเพื่อให้เกิดการกระทำสภาวะการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสบอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพอนามัย รวมถึงทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องจากการทำงานหรือเกี่ยวเนื่องกับการทำงานของผู้ประกอบอาชีพในสถานประกอบกิจการ

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจการใด ๆ หรือสถานที่ปฏิบัติงานที่มีการกำหนดขอบเขตที่ตั้งไว้ชัดเจน และมีจำนวนคนงานหรือลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไป และมีการลงทุนตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านบาทขึ้นไป โดยไม่รวมค่าที่ดิน หรือสถานประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงสูงก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนงานหรือลูกจ้างหรือชุมชน และมีคนงานหรือลูกจ้างตั้งแต่ ๒๐ คนขึ้นไป ยกเว้นสถานที่ประกอบกิจการหรือสถานที่ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“สถานประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงสูง” หมายความว่าสถานประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง หรือมีการใช้ ครอบครองสารเคมีอันตรายร้ายแรงตามชนิดและปริมาณ

ที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) สำนักงานบริหารความปลอดภัยและอาชีวอนามัยแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (Occupational Safety and Health Administration: OSHA) สำนักงานปกป้องสิ่งแวดล้อมสหรัฐอเมริกา (Environmental Protection Agency: EPA) สหภาพยุโรป (European Standard: EN) หรือการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กำหนดให้ต้องทำการจัดการความปลอดภัยกระบวนการผลิต (Process Safety Management: PSM) หรือที่ ต้องมีการประเมินความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑

“สภาวะการทำงาน” หมายความว่า สภาวะแวดล้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในบริเวณการทำงานของคนงานหรือลูกจ้าง ซึ่งรวมถึงสภาพต่าง ๆ ในบริเวณการทำงาน เช่น เครื่องจักร อาคาร สถานที่ การระบายอากาศ ตลอดจนสภาพและลักษณะงานของคนงานหรือลูกจ้าง

“สภาพแวดล้อมในการทำงาน” หมายความว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ จิตวิทยาสังคม และการยศาศาสตร์

“การประสบอันตราย” หมายความว่า การที่คนงานหรือลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพอนามัย เนื่องจากการทำงานหรือเกี่ยวเนื่องจากการทำงาน

ข้อ ๕ ให้นายกสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

มาตรฐานการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ข้อ ๖ ลักษณะงานของวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ มีดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาตรวจสอบ หมายถึง การศึกษาจัดทำรายงานและรับรองผลการตรวจวัด การทดสอบ การวิเคราะห์ตามหลักสถิติหรือวิชาการ และการประเมินความเสี่ยงขั้นสูง โดยนำเสนอต่อบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานประกอบกิจการเพื่อใช้สำหรับการป้องกันและจัดการ รวมทั้งการเฝ้าระวังเกี่ยวกับสภาวะการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัย การประสบอันตราย และสุขภาพอนามัยของลูกจ้างหรือคนงานตามหลักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๒) การออกแบบและคำนวณ หมายถึง การใช้หลักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการจำลองสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

(๓) การอำนวยความสะดวก หมายถึง การกำกับดูแลและดำเนินการเพื่อให้เกิดการกระทำด้านสภาวะการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัย การประสบอันตราย และสุขภาพอนามัยของคนงานหรือลูกจ้าง

(๔) การให้คำปรึกษา หมายถึง การออกเอกสารเพื่อให้ข้อเสนอแนะ การตรวจวินิจฉัย การตรวจรับรองงาน ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมแก่สถานประกอบการ เพื่อประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ในการตรวจประเมินภายนอก (External audit)

ข้อ ๗ ประเภทงานของวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ มีดังต่อไปนี้

(๑) งานศึกษาตรวจสอบตาม ข้อ ๖ (๑)

ก. สารเคมี กายภาพ ชีวภาพ และการยศาสตร์ ตามวิธีการที่ได้มาตรฐานของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (The National Institute for Occupational Safety and Health: NIOSH) สำนักงานบริหารความปลอดภัยและอาชีวอนามัยแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (Occupational Safety and Health Administration: OSHA) มาตรฐานขององค์การมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization: ISO) มาตรฐานสหภาพยุโรป (European Standard: EN) หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า

ข. การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ ด้วยวิธีการประเมินความเสี่ยงสุขภาพเชิงคุณภาพกับการประเมินความเสี่ยงสุขภาพเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการเฝ้าคุมการสัมผัส หรือแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model)

ค. การวิเคราะห์ความเสี่ยงอันตรายด้วยเทคนิคขั้นสูง อาทิ HAZOP (Hazards and Operability Studies), FTA (Fault Tree Analysis), FMEA (Failure Modes and Effects Analysis), ETA (Event Tree Analysis) การประเมินการรั่วไหลด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model) เช่น BREEZE (Accidental Hazardous Release Modeling), PHAST (Consequence analysis model) หรือวิธีอื่นที่เทียบเท่า

ง. การประเมินความเสี่ยงเครื่องจักร ด้วยวิธี SIL (Safety Integrity Level), หรือวิธีอื่นที่เทียบเท่าตามมาตรฐานของสถาบันมาตรฐานแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (American National Standards Institute: ANSI) องค์การมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization: ISO) และคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission: IEC) มาตรฐานสหภาพยุโรป (European Standard: EN)

จ. การประเมินทางการยศาสตร์อาชีวอนามัย ด้วยวิธี REBA (Rapid Entire Body Assessment), RULA (Rapid Upper Limb Assessment) หรือวิธีอื่นที่เทียบเท่า

ฉ. การเฝ้าระวังทางด้านอาชีวอนามัย สุขศาสตร์อุตสาหกรรม การยศาสตร์อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน

(๒) งานออกแบบและคำนวณตามข้อ ๖ (๒)

การใช้หลักวิชาการ การคำนวณขั้นสูง หรือการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model) ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ได้มาซึ่งทางเลือกและรายละเอียดสำหรับการออกแบบการจัดการ สถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยมีรายการคำนวณ แสดงผลเป็นรูป แบบ และการประมาณการเพื่อป้องกัน และควบคุมสภาวะการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัย การประสบอันตราย และสุขภาพอนามัยในการทำงาน

(๓) งานอำนวยความสะดวกตามข้อ ๖ (๓)

ก. การกำกับดูแลและดำเนินการด้านสภาวะการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย การประสบอันตรายของพนักงานหรือลูกจ้างในสถานประกอบกิจการที่มีจำนวนพนักงานหรือลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไป แต่น้อยกว่า ๒๐๐ คน และมีการลงทุนตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านบาทขึ้นไป แต่น้อยกว่า ๒๐๐ ล้านบาท โดยไม่รวมค่าที่ดิน

ข. การกำกับดูแลและดำเนินการด้านสภาวะการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย การประสบอันตรายของพนักงานหรือลูกจ้างในสถานประกอบกิจการที่มีจำนวนพนักงานหรือลูกจ้างตั้งแต่ ๒๐๐ คนขึ้นไป และมีการลงทุนตั้งแต่ ๒๐๐ ล้านบาทขึ้นไป โดยไม่รวมค่าที่ดิน หรือสถานประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงสูง รวมทั้งการตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

(๔) งานให้คำปรึกษาตามข้อ ๖ (๔)

การให้คำปรึกษาโดยให้ข้อเสนอแนะ การตรวจวินิจฉัยงาน หรือการตรวจรับรองงาน เพื่อกำหนดนโยบายและแผนด้านการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สุขศาสตร์อุตสาหกรรม และการยศาสตร์อาชีวอนามัยตามข้อ ๗ (๑) (๒) และ (๓)

ข้อ ๘ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สามารถประกอบวิชาชีพได้ตามการแบ่งระดับของลักษณะงานและประเภทงานที่ได้รับอนุญาต ดังต่อไปนี้

(๑) ระดับปฏิบัติการให้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมได้ตามลักษณะงานในข้อ ๖ (๑) ถึง (๒) และประเภทงานในข้อ ๗ (๑) ถึง (๓) ก.

(๒) ระดับชำนาญการให้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมได้ตามลักษณะงานในข้อ ๖ (๑) ถึง (๓) และประเภทงานในข้อ ๗ (๑) ถึง (๓)

(๓) ระดับเชี่ยวชาญให้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมได้ทุกลักษณะงาน และทุกประเภทงานตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ และข้อ ๗

หมวด ๒

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต

ข้อ ๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัย และความปลอดภัยมี ๓ ระดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) ระดับปฏิบัติการ
- (๒) ระดับชำนาญการ
- (๓) ระดับเชี่ยวชาญ

ข้อ ๑๐ ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัย และความปลอดภัย ระดับปฏิบัติการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีความรู้พื้นฐานทางด้านอาชีพอนามัย ความปลอดภัย สุขศาสตร์อุตสาหกรรม และการยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า ๔๑ หน่วยกิต และฝึกปฏิบัติงานด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต ทั้งนี้ องค์ความรู้พื้นฐานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ไม่อยู่ระหว่างการถูกพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายอื่น

(๓) ไม่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายอื่น ซึ่งยังไม่ครบห้าปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว

ข้อ ๑๑ ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัย และความปลอดภัย ระดับชำนาญการต้องได้รับใบอนุญาตในระดับปฏิบัติการมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

ข้อ ๑๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัย และความปลอดภัย ระดับเชี่ยวชาญต้องได้รับใบอนุญาตในระดับชำนาญการมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๑๐ (๑) ให้ผู้ขอรับใบอนุญาต เข้ารับการฝึกอบรมและทดสอบความรู้ในแต่ละประเภทงาน ตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้ถือว่าการฝึกอบรมและการผ่านการทดสอบความรู้ดังกล่าวเป็นผลการศึกษาสำหรับการขอรับใบอนุญาต

ข้อ ๑๔ ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมสาขาอาชีพอนามัย และความปลอดภัยทุกระดับต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการ และผ่านการอบรมจรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

หมวด ๓

การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๕ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมดำเนินการตามประกาศสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการยื่นขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม

ข้อ ๑๖ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย โดยให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาก่อนการออกใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตตามมาตรา ๒๘ (๑) ต่อไป

ข้อ ๑๗ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย มีอายุห้าปี เว้นแต่การออกใบอนุญาตครั้งแรกให้มีอายุสามปี

ข้อ ๑๘ ในการต่ออายุใบอนุญาต ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมจะต้องเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ตามที่คณะกรรมการกำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๙ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำความในข้อ ๑๐ (๑) ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ แล้วแต่กรณีมาใช้บังคับแก่ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๘ (๑) ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามข้อ ๖ และข้อ ๗ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี

(๒) ผู้ขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๘ (๒) ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามข้อ ๖ และข้อ ๗ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๓) ผู้ขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๘ (๓) ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามข้อ ๖ และข้อ ๗ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

การยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการภายในห้าปีนับแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

บุญส่ง ไข่มุก

นายกสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี